Комунальний заклад

«Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування»

Чернігівської обласної ради

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. директора КЗ «Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування» ЧОР
_____ Вікторія МАЛОФЕЄНКО
« 28 » серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ПЛАСТИЧНОЇ АНАТОМІЇ»

Освітньо-професійна програма: «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»

Галузь знань: J Транспорт та послуги

Спеціальність: J 1 Послуги краси

Робоча програма навчальної дисципліни складена на підставі ОПП «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»

Розглянуто та погоджено на засіданні циклової комісії «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»
Протокол №1 від « 27 » серпня 2026 року

Голова циклової комісії _____ Антоніна ОГОЛЬЦОВА

Чернігів – 2026

1. Опис навчальної дисципліни

Показник	Значення показника
Назва дисципліни	Основи пластичної анатомії (основи анатомії та фізіології шкіри обличчя – ІІ ступінь)
Характеристика навчальної дисципліни	- Дисципліна за вибором здобувачів фахової передвищої освіти
Освітній компонент	ВК
Кількість кредитів - за стандартом - за ОПП (скорочений термін)	 1
Кількість годин за навчальним планом: - Загальний обсяг - Лекції - Практичні заняття - Семінарські заняття - Самостійна робота	 30 13 4 13
Метод підсумкового контролю	Залік
Розподіл - за курсами - за семестрами	 1 курс 2 семестр

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

- формування знань і розуміння основних принципів будови людського тіла, необхідних для втілення ідей при створенні нових моделей зачісок, стрижок та художнього образу;
- формування вмінь і навичок роботи різними матеріалами та інструментами для відображення об'єму та форми людського тіла на малюнках та інших візуальних роботах;
- розвиток художнього мислення та здатності сприймати і відтворювати анатомічні деталі та структури з точністю та виразністю ;
- розвиток креативного мислення, уяви та аналітичних здібностей;

Завдання:

- використання теоретичних знань з пластичної анатомії для створення реалістичних та естетично виразних творчих проектів;
- набуття практичних навичок відтворення правильних пропорцій та перспективи при зображенні людської голови та фігури для створення художнього образу;

3. Структура навчальної дисципліни

№ п\п	Тема	Всього	Кількість годин			
			З них			
			аудиторні заняття (годин)	лекційні	лаб-практ., практичні, семінарські	самостійна робота
1.	**Загальні поняття пластичної анатомії.**	**24**	**15**	**11**	**4**	**9**
1.1	Значення пластичної анатомії в засвоєнні професійних дисциплін.	1	1	1	-	-
1.2	Загальні пропорції та розміри фігури людини.	3	1	1	-	2
1.3	Кісткова система людини.	7	4	3	1	3
1.4	М’язова система людини.	7	3	3		4
1,5	Пластична анатомія частин обличчя.	6	6	3	3	-
2.	**Основні відомості про динаміку кісткової та м'язової системи організму.**	**6**	**2**	**2**	**-**	**4**
2.1	Суглоби, рух і пластика верхніх кінцівок.	2	1	1	-	1
2.2	Динаміка м’язів голови та шиї. Дія мімічних м’язів.	2	1	1	-	3
	Всього годин за курс:	**30**	**17**	**13**	**4**	**13**

4. Програма навчальної дисципліни

Розділ І. Загальні поняття пластичної анатомії.

Тема 1.1: Значення пластичної анатомії в засвоєнні професійних дисциплін.

Значення пластичної анатомії в засвоєнні професійних дисциплін за спеціальністю «Послуги краси».

Тема 1.2: Загальні пропорції та розміри фігури людини

Загальні відомості про тіло людини. Його зображення в різні періоди існування та розвитку людства. Пропорції фігури людини.

Самостійне опрацювання:

- Основні пропорційні системи. (2 год.)

Тема 1.3: Кісткова система людини

Кісткова система людини. Будова скелету, хребта, тазу. Будова верхніх та нижніх кінцівок. Форма черепа, основні кістки та виступи. Мозковий череп, лицьовий череп. Великий потиличний бугор, шийні лінії. Сосцевидний паросток, його топографія та значення. Тім'яні кістки. Сагітальний шов черепа. Лобова кістка. Загальні відомості про будову верхньої та нижньої щелепи. Луночкові підвищення різців. Їх значення в зміні рис обличчя з віком. Підборідний бугор, його значення. Кістки зовнішнього носа. Вилицева кістка. Собача ямка.

Практичне заняття:

- Замальовка черепа у фас з промальовкою всіх деталей. (1 год.)

Самостійне опрацювання:

- З'єднання кісток між собою. Шви, хрящі, суглоби. Види суглобів. (1 год.)
- Взаємозв'язок тазу, хребта та грудної клітини. (1 год.)
- Рух, пластика та побудова голови. (1 год.)

Тема 1.4: М'язова система людини

М'язова система голови та шиї людини. Функції м'язів. М'язова система тулуба людини. М'язи грудної клітини та поперекового відділу. М'язова система верхніх та нижніх кінцівок

Самостійне опрацювання:

- Будова м'язів та їх види. Взаємозв'язок різних груп м'язів при рухах тіла. (2 год.)
- Загальна робота м'язів тулуба людини, верхніх та нижніх кінцівок, їх пластика та побудова. (2 год.)

Тема 1.5: Пластична анатомія частин обличчя

Будова губ. Покриття губ. М'язи губ. Індивідуальні особливості губ. Будова вуха. Хрящова та м'язова системи. Індивідуальні особливості форми вуха. Будова носа. Хрящова та м'язова системи носу. Індивідуальні особливості форми носу. Будова ока. Індивідуальні особливості форми ока.

Практичне заняття:

- Зображення губ. (1 год.)
- Зображення носа. (1 год.)
- Зображення ока. (1 год.)

Розділ ІІ . Основні відомості про динаміку кісткової та м’язової системи організму

Тема 2.1: Суглоби, рух і пластика верхніх кінцівок

Особливості руху суглобів верхніх кінцівок. Пластика верхніх кінцівок. Кисть та її особливості.

Самостійне опрацювання:

- Спільна робота плечового поясу та верхньої кінцівки. Зв’язок в ліктьовому та зап’ястному суглобах. Роль зап’ястка в побудові верхньої кінцівки. (1 год.)

Тема 2.2: Динаміка м’язів голови та шиї. Дія мімічних м’язів

Динаміка м’язів голови та шиї людини. Дія мімічних м’язів. Їх особливості.

Самостійне опрацювання:

- Пластика, рух і побудова шиї з головою. (1 год.)
- Методика вивчення дій м’язів обличчя. Складний вираз обличчя – спільні дії кількох м’язів. (2 год.)

5. Тематичний план

№ теми	Кількість годин на тему	Назва розділу	Назва теми	Кількість годин на урок	№ уроку	Назва теми уроку
1	2	3	4	5	6	7
1	14	**Загальні поняття пластичної анатомії.**	Значення пластичної анатомії в засвоєнні професійних дисциплін	1	1	Значення пластичної анатомії в засвоєнні професійних дисциплін за спеціальністю «Послуги краси».
			Загальні пропорції та розміри фігури людини	1	2	Загальні відомості про тіло людини. Його зображення в різні періоди існування та розвитку людства. Пропорції фігури людини.
				1	3	Кісткова система людини. Будова скелету, хребта, тазу.
				1	4	Будова верхніх та нижніх кінцівок.

			Кісткова система людини	1	5	Форма черепа, основні кістки та виступи. Мозковий череп, лицьовий череп. Великий потиличний бугор, шийні лінії. Тім'яні кістки. Лобова кістка. Загальні відомості про будову верхньої та нижньої щелепи. Підборідний бугор, його значення. Кістки зовнішнього носа. Вилицева кістка.
				1	6	**Практичне заняття № 1:** Замальовка черепа у фас з промальовкою всіх деталей.
			М'язова система людини	1	7	М'язова система голови та шиї людини. Функції м'язів.
				1	8	М'язова система тулуба людини. М'язи грудної клітини та поперекового відділу.
				1	9	М'язова система верхніх та нижніх кінцівок
			Пластична анатомія частин обличчя	1	10	Будова губ. Покриття губ. М'язи губ. Індивідуальні особливості губ.
				1	11	**Практичне заняття №2:** Зображення губ.
				1	12	Будова вуха. Хрящова та м'язова системи. Індивідуальні особливості форми вуха. Будова носа. Хрящова та м'язова системи носу. Індивідуальні особливості форми носу.
				1	13	**Практичне заняття №3:** Зображення носа.
				1	14	Будова ока. Індивідуальні особливості форми ока.
				1	15	**Практичне заняття №4:** Зображення ока.

2	3	**Основні відомості про динаміку кісткової та м'язової системи організму.**	Суглоби, рух і пластика верхніх кінцівок	1	16	Особливості руху суглобів верхніх кінцівок. Пластика верхніх кінцівок. Кисть та її особливості.
			Динаміка м’язів голови та шиї. Дія мімічних м’язів	1	17	Динаміка м’язів голови та шиї людини. Дія мімічних м’язів. Їх особливості.
				Всього годин 17		

6. Перелік компетентностей відповідно ОПП «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»

Загальні компетентності:

- ЗК 5 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 8 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності:

- СК1 Здатність застосовувати теоретичні знання в області перукарського мистецтва та декоративної косметики, враховувати традиційні та сучасні техніки у власній професійній діяльності.
- СК 13 Здатність оцінювати вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на здоров’я та працездатність людини, розуміти вплив шкідливих речовин у відповідних матеріалах, усвідомлюючи наслідки своєї професійної діяльності та обґрунтовуючи свій вибір.

7. Перелік результатів навчання відповідно ОПП «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»

Результати навчання:

- РН6 Застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології для пошуку та аналізу необхідної інформації у вирішенні практичних проблем.

- РН 7 Використовувати набуті знання, конструктивні критичні зауваження фахівців стосовно своїх творчих та навчальних результатів для фахового розвитку.

8. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Основи пластичної анатомії»

для підготовки фахових молодших бакалаврів за спеціальністю J1 Послуги краси

Рівні навчальних досягнень	**Бали**	**Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни**
«Незадовільно»	2	Студент має фрагментарні знання (менше половини), у своїй відповіді не розкриває суть питання, допускає плутанину та суттєві помилки; не володіє термінологією за фахом; має елементарні, нестійкі навички, виконує незначну частину графічного завдання за допомогою викладача.
«Задовільно»	3	Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, відтворює певну частину навчального матеріалу, знайомий з основними поняттями навчального матеріалу, у своїй відповіді розкриває суть питання не повністю, допускає плутанину; графічні завдання виконує з багатьма помилками, не завжди дотримується методичних рекомендацій, оформлення практичної роботи не відповідає вимогам.
«Добре»	4	Студент володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці, у своїй відповіді розкриває суть питання не повністю; володіє термінологією за фахом, допускає окремі помилки при користуванні ,виявляє неповні знання всіх кісток скелета, основних м'язів та їх функцій. Графічні завдання виконує самостійно, але допускає незначні помилки при виконанні завдання, не завжди дотримуючись методичних рекомендацій.

«Відмінно»	5	Студент вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, узагальнює і систематизує знання з пластичної анатомії, усвідомлює важливість професійних знань у професійній підготовці, у своїй відповіді повністю розкриває суть питання, логічно висловлює свої думки; володіє термінологією за фахом, не допускає помилок. Знає всі опорні точки фігури людини, якими кістками вони створені, знає роботу суглобів, основні м'язи та їх функції, основні пропорції фігури людини. Графічні завдання виконує самостійно, охайно, правильно, в повному обсязі, аргументовано обирає спосіб виконання завдань, здатен оцінювати результати власної діяльності, практичні завдання виконані та оформлені відповідно до встановлених вимог.

9. Очікувані результати навчання з дисципліни

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи пластичної анатомії» студенти повинні:

знати:

- загальну термінологію і поняття про структури та функції людського тіла, розуміти, як анатомічні знання використовуються в професійній діяльності;
- основні анатомічні структури, органи та системи тіла людини, включаючи скелет, м'язи, нервову систему, розуміти, як анатомічні структури взаємодіють між собою та їх функції для забезпечення життєдіяльності;
- принципи будови і зображення тіла, його пропорції та взаємозв'язок між різними анатомічними елементами;
- розуміти принципи руху та динаміки тіла людини, включаючи розгортання м'язів та їх взаємодію під час руху;

вміти:

- вміти передавати об'ємність та форму людського тіла на малюнку чи скульптурі;
- використовувати отримані знання та навички при створенні образів, малюнках, скульптурах або інших творчих проектах.
- вміти передавати принципи руху та динаміки тіла, включаючи різноманітні пози та жести.

10. Методи контролю результатів навчання

Поточний контроль:

- усне опитування;
- активність роботи на заняттях;
- вивчення анатомічних атласів, виконання практичних завдань;
- доповіді, презентації на теми;
- виконання завдань самостійного опрацювання;

Проміжний контроль:

- проведення контрольних тестів;
- тематичне оцінювання;
- вивчення анатомічних атласів, виконання практичних завдань;
- доповіді, презентації на теми;

Підсумковий контроль:

- семестрове оцінювання;
- річне оцінювання;
- залік;

11. Методи навчання

- лекції, бесіди, пояснення;
- демонстрація;
- навчання з навчально/методичною літературою;
- дослідницький пошук за темами навчальної дисципліни;
- відеоконференції;
- онлайн-уроки на платформах Google Meet, Zoom при дистанційному/ змішаному навчанні;
- практичні завдання;
- індивідуальне і групове консультування

12. Методичне забезпечення

- конспект лекцій;
- ілюстрації з анатомічних атласів, плакати;
- інструкції до практичних занять;
- презентації;
- відеоролики;
- розроблені тести опитування;

- інтернет-ресурси;
- методичні посібники;
- власні напрацювання;

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Обладнання:

1) Ноутбук Lenovo ideapad 100-15 IBY
2) Нетбук Lenovo 300e Chromebook Gen3
3) Планшет Y10G001S4M_EEA
4) Макет черепа людини
   Планшети дерев'яні, набір олівців графітних, маркери, гелеві ручки, тощо.

Програмне забезпечення:

- для перевірки знань Google форми
- онлайн-конструктор тестів платформи Всеосвіта
- редактори для малювання Canvas Chrome, MediBang Paint;
- єдина корпоративна/освітня платформа Google Workspace for Education;
- відеоредактор Icecream Video Editor

14. Рекомендована література

1. Барчаї Й. Анатомія для художників. – Будапешт : Корвина, 2021
2. Койдан Л.В. Методичне забезпечення лекційного курсу з дисципліни Основи пластичної анатомії для студентів спеціальності 5.0202071 «Дизайн». Docx
3. Коц С.М., Коц В.П.. Анатомія людини. Навчальний посібник. Харків: ХНПУ, 2022
4. Помаранська Н.Є. Основи анатомії голови. Рівне, 2014. Pdf
5. Рибін С. Пластична анатомія. В двох книгах. – Книга 2. Міологія. Анатомічні пропорції. – Навчальний посібник / С.В. Рибін, В.В. Бобін, С.М. Калашнікова, А.С. Куліш. – Харків, 2019.
6. Слипанюк О.В. Анатомія людини. Тести (навчально-методичний посібник), Коломия,2012. Pdf
7. Сташук О. Пластична анатомія. Посібник 2023.pdf

15. Інформаційні ресурси

1. Платформа Google-клас https://classroom.google.com/c/NjE5NzU3MDA2ODg5?cjc=mhlrfcr
2. URL: https://cutt.ly/SbrOjHe
3. URL: https://www.youtube.com/watch?v=znMZ_sgPM4Y
4. URL: https://youtu.be/D_P_pEZ1Z4o?si=jksTX8aVxj5XpUxy
5. URL: https://www.youtube.com/watch?v=qkAewWTl7fc
6. URL:https://youtu.be/XVIMEcJrZHE?si=tukF2vjec6BiYKA5
7. Google Диск https://drive.google.com/drive/folders/1yv_e8nNa7hcLNEWXXMgC2B-BYXQChbLy?usp=sharing